

4/5/47

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΘΕΑΤΡΟΝ "ΟΔΥΜΠΙΑ"

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΜΑΪΟΥ 1947, ΩΡΑ 11 Π. Μ.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Φ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΣΟΛΙΣΤ

ΑΧ. ΚΟΛΑΣΗΣ

(ΠΙΑΝΟ)

ΤΙΜΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΡΧ.	4.000
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ »	4.000
ΕΞΩΣΤΗΣ »	4.000
ΘΕΩΡΕΙΟΝ Β' »	3.000
ΥΠΕΡΩΝ »	2.000

ΤΙΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΧ. 500

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Ρωμαϊκό καρναβάλι. H. BERLIOZ
Εισαγωγή
2. Νυκτερινά CL. DEBUSSY
 - α) Σύννεφα
 - β) Γιορτές
3. Κοντσέρτο για πιάνο αρ. 2 σε λά μείζ. FR. LISZT
Adagio sostenuto assai — Allegro agitato assai —
Allegro moderato — Allegro deciso — Marziale un
poco meno Allegro — Stretto.
Σολιστ ό κ. 'Αχ. Κολάσης
Τά μέρη παίζονται χωρίς διακοπή.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

4. Συμφωνία του «Νέου Κόσμου» ANT. DVORAK
 - I. Adagio — Allegro molto
 - II. Largo
 - III. Scherzo
 - IV. Allegro con fuoco

H. BERZIOU

ΡΩΜΑΪΚΟ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Παραμένει ιστορική ή παταγώδης άποτυχία που είχε το πρώτο μελοδραματικό έργο του Μπερλιόζ: «Μπεθνεούτο Τσελλίνι», που παίχθηκε στην Όπερα των Παρισίων τη βραδυά της 10 Σεπτεμβρίου 1838. Τέσσερες μόνον παραστάσεις είχε κάνει τότε εν όλω το έργο και θά έσθυνεν έντελώς, αν ο Λίστ, ο μεγάλος φίλος και θαυμαστής του Μπερλιόζ, δέν τό ξαναπέθαζε πάλι από σκηνης, στά 1851, στη Βαϊμάρη, θεωρώντας ότι τό μελόδραμα του Γάλλου μουσουργού ήταν τό σπουδαιότερο, της τελευταίας εικοσαετίας, έξαιρέσει άπ' τά μουσικά δράματα του Βάγνερ. Για τή νέα αυτή επανάληψη του «Μπεθνεούτο Τσελλίνι» ο Μπερλιόζ έγραψε μία δεύτερη εισαγωγή, που είναι ένα άπ' τά καλλίτερα συμφωνικά του έργα και έχει τόν τίτλο: «Ρωμαϊκό Καρναβάλι». Στήν εισαγωγή αυτή, ύστερ' από ένα σύντομο πρόλογο, τό αγγλικό κόρνο παίζει μία μακριά φράση, που επαναλαμβάνουν άμέσως, σέ φόρμα κ α ν ό ν ο ς, τά βιολιά και τά βιολοντσέλλα. Το allegro που ακολουθεί είναι μία σπινθηροβόλος σελίς, που άναπτύσσεται μέ ιστρο και φαντασία, καθαρώς άποκρηάτικη, χωρίς τό παραμικρό ίχνος κοινοτοπίας και μέ ένορχήστρωση πλούσια και νεωτεριστική.

CL. DEBUSSY

ΝΥΚΤΕΡΙΝΑ

Μέ τά «Νυκτερινά» ο Debussy θέλει νά έκφράση ότι ο ίδιος αισθάνθηκε και αγάπησε. Μεταχειριζόμενος τό όργανο μέ τις χίλιες φωνές, τό μόνο που μπορούσε νά έκφράση πραγματικά τις φυσιολατρικές του τάσεις — την όρχήστρα — έγραψε τό 1899, τά τρία Νυκτερινά που θεωρούνται τό άριστόύργημα της σχολής των Ιμπρεσιονιστών. Μέ τό πρώτο, «Σύννεφα, ή μουσική φθάνει σ' ένα είδος μουσικού pointillisme, έντελώς όμοιου στη βάση του μέ τόν pointillisme των ζωγράφων. Κάθε όργανο, ξεχωριστά, προσθέτει και κάτι στην όπτασία που περνά από μπροστά μας. Μία άτμόσφαιρα μελαγχολική και θλιβερή μάς περικυκλώνει και σύννεφα σκοτεινά κρύβουν άπ' τά μάτια μας τό φώς και τή ζωή. Είναι τά σύννεφα που σκεπάζουν την εύτυχία μας, μέσα σέ άρες πίκρας και αηδίας. Μέ τό δεύτερο Νυκτερινό — «Γιορτές» — τό αίσθημα αλλάζει έντελώς ήχοι φανταστικοί και παιχιδιάρικοι φέγουν άπ' τήν όρχήστρα. Είναι ή χαρά των άοράτων πνευμάτων, που σ' ένα γαλάζιο ούρανό στήνουν έλαφρό και χαριτωμένο χορό...

FR. LISZT

ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΑΡ. 2 ΣΕ ΛΑ ΜΕΙΖ.

Άπό τά δύο κοντσέρτα για πιάνο και όρχήστρα που έγραψεν ο Λίστ, τό δεύτερο, σέ Λά μεϊζ. Έχει καθαρά τό τόπο του αυτοσχεδιασμού και της φαντασίας. Και να μόν τά κανονικά tempri του Allegro, του άργου μέρους και του τελικού πάλι γρήγορου μέρους, υπάρχουν στό έργο, όλα αυτά συγχωνεύονται και συνδέονται μεταξύ των, μ' ένα τρόπον ώστε τά δεξιότεχνικά μέρη του πιάνου νά παίζουν ρόλον κρίκων άλωσιδας, τό όλον δέ νά παίρνει τή φόρμα μιας μεγάλης φαντασίας, πλούσιας σέ μελωδία και ρυθμικά εδρήματα.

ANTON DVORAK

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ «ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

(ΕΡΓΟΝ 95)

Συνθέτης κατ' έξοχήν έθνικός, ό Άντώνιος Ντβόρζακ, όπως τό άποδεικνύουν τά περισσότερα και τά καλλίτερα έργα του (Σλαβικοί χοροί, Ραψωδία, Humoresques κλπ.), άπέκτησε παγκόσμιο φήμη με τίς συμφωνίες του, συνθέσεις, μέσα στις όποιες ξεχωρίζει κυρίως ή «Πέμπτη Συμφωνία» σέ Μι έλασσ. (Έργ. 95) πού φέρει τή προσωνομία «Συμφωνία του Νέου Κόσμου». Καί αυτό γιατί ό Ντβόρζακ τήν ένεπνεύστηκε κατά τή μακροχρόνιο παραμονή του στην Άμερική, όπου είχε διατελέσει διευθυντής όρχήστρας. Ό Χάνσλικ μάλιστα στό βιβλίο του: «Πέντε χρόνια μουσικής», κατατάσσει τόν Ντβόρζακ μεταξύ τών συνθετών «Άμερικανικής μουσικής». Έσφαλμένως δέ γιατί τά άμερικανικά στοιχεία τής Συμφωνίας το Ό Νέο υ Κ ό σ μ ο υ είναι έντελώς έπιφανειακά, ενώ κατά βάθος έπικρατεί ή τοεχική καταγωγή τού συνθέτου. Βέβαια ό Ντβόρζακ μεταχειρίζεται στή Συμφωνία του αυτή θέματα παρμένα άπ' τή μουσική τών Νέγρων τής Άμερικής ή και τών Έρυθροδέερων άκόμη τούς χαρακτηριστικούς ρυθμούς με συνεχείς συκοπές, πού και σήμερα είναι ή βάση τής μουσικής τής τζάζ, κλίμακες με προσαγωγές κατά τόνον κλπ. Άλλά μήπως κάτι τέτοια γνωρίσματα δέν τά βρίσκουμε και σέ άλλες, έθνικές σχολές, και μάλιστα στή σλαβική, στην όποια άνήκει ό Ντβόρζακ; Ό Ντβόρζακ προσπαθει νά δημιουργήση μία άμερικάνικη άτμόσφαιρα στό τέλος όμως υπερισχύει ή νοσταλγία γιά τήν άληθινή του πατρίδα και έτσι ή «Συμφωνία του Νέου Κόσμου» εμφανίζεται περισσότερο ως Σλαβική, παρά Άμερικάνικη. Στο σύνολό τής ή Συμφωνία αυτή είναι μάλλον μία σειρά άπό πρωτότυπα δημοτικά τραγούδια πού διασταυρώνονται και πλέκονται με τούς πενιό περιέργους ρυθμούς, άπό άπόψεως δέ φόρμας ανεξάρτητη άπό οιαδήποτε σολή ή οιοδήποτε σύστημα.

Τό πρώτο μέρος τής Συμφωνίας, ύστερα άπό ένα εισαγωγικό μέρος, ζεσιπά με ένα Allegro molto και μ' ένα θέμα στό κόρνο, στό όπισόν, οί τόσο χαρακτηριστικές συκοπές παίζουν σπουδαίο ρόλο. Τό θέμα αυτό, καθώς και μερικά άκόμη δευτερεύοντα, δέν μās θυμίζουν άκόμη Άμερική, ως τή στιγμή πού μία άπλή μελωδία, στά φλάουτο και στό όμποε, μελωδία σέ παλιά πενιτάτονο κλίμακα και χωρίς κανονικό προσαγωγή, μās θυμίζει τή μουσική τών άπλοϊκών φυλών πού ζούσαν κάποτε στό Νέο Κόσμο. Τό δεύτερο όμως μέρος τής Συμφωνίας, τό Largo, είναι εκείνο πού έκανε τό έργο αυτό τόσο δημοφιλές, χάρις σέ μία άργη νοσταλγική μελωδία, πού έντυπώνεται άμέσως στό αυτί του άκροατού και μιλεί στή ψυχή του. Η μελωδία αυτή άκούεται, ύστερα άπό λίγες άργες συγχορδίες τών χαλκίνων όργάνων, στό άγγλικό κόρνο και γεννά στην καρδιά μία θεϊκή γαλήνη, μία ειρηνική όπτασία. Άντιθέτως τό δεύτερο θέμα (στόν ομόωνμον έλάσσονα, άλλαγμένον έναρμονίως), είναι θέμα μαθητικό και γεμάτο έρωτισμό. Είναι τό αίσθηματικό μέρος του έργου. Τό Σ κ έ ρ τ σ ο τής Συμφωνίας, στό άρχικό του τμήμα, είναι γεμάτο χιούμορ και άπό άπόψεως χρωμάτων τής όρχήστρας τό ώραιότερο άπό όλα τά άλλα μέρη. Τό «Τρίο» του σκέρτσο είναι έν μέρει κομωμένο με τίς άρχικές νότες του άργου μέρους τής Συμφωνίας. (Largo). Πρέπει έπίσης νά σημειωθή στην coda του σ κ έ ρ τ σ ο ή χρησιμοποίηση τών τριών κυρίων θεμάτων (του πρώτου μέρους, του δεύτερου και αυτού του σκέρτσο). Τό φ ι ν ά λ ε αρχίζει με ένα θέμα πού ό Th. Baker (Η μουσική τών άγγρίων τής Βορείου Άμερικής) νομίζει ότι είναι μία πολεμική μελωδία τών αυτοθόνων τής Β. Άμερικής, ενώ μπορεί θαυμάσια νά άνήκει και σέ οιοδήποτε Εύρωπαϊκό λαό. Στο μέρος αυτό ό Ντβόρζακ αναπτύσσει μία άπαραμίλλη αντιστικτική έργασία και ύπέροχο χρησιμοποίηση όλων τών κυριώτερων θεμάτων, πού πλέκονται και διαλέγονται μεταξύ τών με ένα τρόπο πραγματικά μεγαλοφυή.